

Apkopoti brīvpieejas materiāli skolām par globālo izglītību, bioētiku, medijpratību un kultūras mantojumu

Publicēts: 21.01.2022.

[Ilgtspējīgas attīstības mērķi](#)

[Izglītība](#)

[Zinātne](#)

[Kultūra](#)

[Zināšanu sabiedrība](#)

Atzīmējot 24. janvārī Starptautisko izglītības dienu, UNESCO Latvijas Nacionālā komisija ir sagatavojusi izglītojošo materiālu apkopojumu skolēniem un skolotājiem, kā arī citiem izglītības jomas speciālistiem par globālās izglītības, medijpratības, bioētikas un kultūras mantojuma tēmām. Visi materiāli ir brīvi pieejami ikvienam interesentam.

[Metodiskais materiāls “Laiks ilgtspējīgas attīstības mērķiem”](#)

Metodiskajā materiālā “Laiks ilgtspējīgas attīstības mērķiem” iespējams uzzināt, kādas kompetences ir nozīmīgas, lai piedalītos globālo mērķu sasniegšanā. Tas dos ieskatu ar visiem mērķiem saistītos tematos, kas iekļaujami kā formālajā, tā neformālajā izglītībā. Tāpat izdevumā apkopotas metodes, pieejas, kā arī oriģinālas idejas, lai ikvienu iepazīstinātu ar ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem un iesaistītu to sasniegšanā. [Materiāls pieejams ŠEIT.](#)

Ceļveži “Skolas darbībā. Pilsoniskā līdzdalība pasaules ilgtspējīgai attīstībai”

Ceļveži skolēniem un skolotājiem “Skolas darbībā. Pilsoniskā līdzdalība pasaules ilgtspējīgai attīstībai” izstrādāti ar mērķi iepazīstināt ar globālā pilsoniskuma izglītību un ar izglītību ilgtspējīgai attīstībai. Tas sniedz vidusskolu skolotājiem idejas un aktivitāšu piemērus, lai veicinātu skolēnu pilsonisko līdzdalību ilgtspējīgai attīstībai. Ceļvežu pamatā ir vairāk nekā 1100 dalībnieku, tostarp UNESCO Asociēto skolu tīkla nacionālo koordinātoru, pieredze. [Ceļvedis skolotājiem pieejams ŠEIT](#), savukārt [ceļvedis skolēniem pieejams ŠEIT](#). [Videolekcija pieejama ŠEIT.](#)

[Stundu plāni globālā pilsoniskuma izglītībai](#)

Starptautiskās izglītības akcijas "Pasaules lielākā mācību stunda" mērķis ir iepazīstināt gan bērnus un jauniešus, gan pieaugušos ar ANO ilgtspējīgas attīstības mērķiem un iesaistīt ikvienu to sasniegšanā. Šie materiāli palīdzēs skolotājiem gatavot mācību stundas par globālām tēmām un veicināt izglītību ilgtspējīgai attīstībai un globālā pilsoniskuma izglītību. [Stundu plāni latviešu valodā pieejami ŠEIT.](#)

[Publikācija "Izglītība ilgtspējīgai attīstībai skolotāju izglītībā: Kāda pieredze ir uzkrāta un kurp dodamies?"](#)

Publikācija "Izglītība ilgtspējīgai attīstībai skolotāju izglītībā: Kāda pieredze ir uzkrāta un kurp dodamies?" ir apskats par šo pieredzi divās desmitgadēs ar saitēm uz avotiem, kas ilustrē katra posma prioritātes, attīstības virzītājus un sasniegumus. Publikācija noderēs tiem, kurus interesē praksē balstīta redzējuma un rīcības plāna veidošana skolotāju izglītības ilgtspējīgai attīstībai. [Publikācija pieejama ŠEIT.](#)

[Ceļvedis "Izglītība ilgtspējīgai attīstībai 2030"](#)

Ceļvedis "Izglītība ilgtspējīgai attīstībai 2030" ir izstrādāts balstoties globālajā rīcības programmā, kuras mērķis bija pārorientēt un stiprināt izglītību un mācības, lai veicinātu ilgtspējīgas attīstības atbalsta pasākumus. [Ceļvedis pieejams ŠEIT.](#)

[Mācību materiāls par bioētiku vidusskolai](#)

Materiāls "Bioētika vidusskolai. Cilvēka izcelsmes bioloģisko paraugu izmantošana pētījumos", ko sagatavojušas zinātnieces Dr. sc. soc. Signe Mežinska, Dr. biol. Vita Rovīte, Dr. med. Daiga Šantare, ir sadalīts trīs stundu plānos, kur tiek pievērsta uzmanība biomedicīnas pētījumu ētiskajiem aspektiem, konkrēti biomedicīnas pētījumu dalībnieku tiesībām, cilvēka bioloģiskā materiāla paraugu izmantošanai biomedicīnas pētījumos un ētiskajām problēmām, kas saistītas ar pētniecības biobankām. Materiāls ir veidots kā ceļvedis skolotājiem un skolēniem, lai veidotu stāppriekšmetu saikni un dialogu par bioētikas jautājumiem dabaszinātņu, sociālo zinātņu, vēstures, ētikas un filozofijas stundās. [Materiāls pieejams ŠEIT.](#)

[Mācību materiāls jauniešu avotu kritikas prasmju uzlabošanai](#)

Lai veicinātu jauniešu avotu kritikas prasmju uzlabošanu dažādu informācijas kanālu izmantošanā, Zviedru institūts ir izstrādājis mācību materiālu skolotājiem „Fake ≠ Fact”. Mācību materiālā aplūkoti vēstījumu veidošanas paņēmieni un kā tajos atpazīt manipulāciju, kas radīta, lai slēptu nepatiesu un maldinošu informāciju. Rokasgrāmatā skolotājiem iekļauts trīs nodarbību plāns. Pirmajā nodarbībā uzmanība pievērsta vispārīgiem avotu kritikas jautājumiem. Otrajā nodarbībā tuvāk aplūkota propagandas saistība ar avotu kritiku. Savukārt trešā nodarbība ir veltīta skolēnu propagandas filmas izveidošanai. [Rokasgrāmata pieejama ŠEIT.](#)

[Platforma UNESCO programmas "Pasaules atmiņa" iepazīšanai](#)

Skolotājiem ir izveidota tiešsaistes platforma par UNESCO programmu "Pasaules atmiņa" un tās mācīšanu vēstures, valodu, literatūras un mākslas stundās. Platformā pieejams četru nodaļu kurss par "Pasaules atmiņu" un programmas starptautisko reģistru, kurā iekļautas nozīmīgākās dokumentārā mantojuma vērtības no visas pasaules. Tāpat ir pieejami nodarbību plāni par dažādām reģistrā iekļautajām vērtībām, tostarp Dainu skapi. Skolotāji platformā ir aicināti dalīties arī ar saviem stundu plāniem. Platforma pieejama angļu valodā: <https://www.unesco.org/mowcourse/en/>. Tāpat UNESCO dokumentārā mantojuma iepazīšanai ir izveidojis e-kalendāru, kurā pieejamas interaktīvas spēles un aktivitātes par UNESCO programmas "Pasaules atmiņa" starptautiskajā reģistrā iekļautajām nominācijām. <http://www.mowcalendar.org/>.

Uzdevumi par UNESCO mantojuma vērtībām

Platformā Uzdevumi.lv ir atrodami sadarbībā ar UNESCO Latvijas Nacionālo komisiju tapušie uzdevumi par UNESCO mantojuma vērtībām Latvijā.

Par Rīgas vēsturisko centru:

<https://www.uzdevumi.lv/p/latvijas-vesture/6-klase/mes-dzivojam-latvija-12687/re-a0863752-f7a9-46b8-a801-245e3dea57f5>

<https://www.uzdevumi.lv/p/latvijas-vesture/6-klase/mes-dzivojam-latvija-12687/re-e8560d80-88a9-491e-bde7-9396474399c0>

<https://www.uzdevumi.lv/p/latvijas-vesture/6-klase/mes-dzivojam-latvija-12687/re-e749661b-f400-4de2-bb44-930c8c51030c>

<https://www.uzdevumi.lv/p/latvijas-vesture/6-klase/mes-dzivojam-latvija-12687/re-db290071-8870-498d-9a27-f0dee7b96dea>

Par Strūves ģeodēzisko loku:

<https://www.uzdevumi.lv/p/geografija/9-klase/latvijas-geografiskais-stavoklis-2114/re-97fe24ea-4e11-4398-b4e6-4c65cbe7cb81>

<https://www.uzdevumi.lv/p/geografija/9-klase/latvijas-geografiskais-stavoklis-2114/re-9ea76939-7df5-441b-91ef-844ff1335a12>

<https://www.uzdevumi.lv/p/geografija/9-klase/latvijas-geografiskais-stavoklis-2114/re-41ee1d10-c624-4352-8478-08d046b2ccc7>

Par Baltijas Dziesmu un deju svētku tradīciju:

https://www.uzdevumi.lv/p/muzika-skola2030/4-klase/popularas-baltijas-un-ziemelvalstu-dziesmas-berniem-77164/baltijas-un-ziemelvalstu-muzika-dziesmu-svetki-un-kordziedasanas-tradicij_-76226/re-8d88d1c6-178c-4c1c-9420-f0f181613a94

https://www.uzdevumi.lv/p/muzika-skola2030/4-klase/popularas-baltijas-un-ziemelvalstu-dziesmas-berniem-77164/baltijas-un-ziemelvalstu-muzika-dziesmu-svetki-un-kordziedasanas-tradicij_-76226/re-101fa413-6765-4aa8-a0a2-fb24fb51b946

https://www.uzdevumi.lv/p/muzika-skola2030/4-klase/popularas-baltijas-un-ziemelvalstu-dziesmas-berniem-77164/baltijas-un-ziemelvalstu-muzika-dziesmu-svetki-un-kordziedasanas-tradicij_-76226/re-8a19c27f-468a-43f4-8fd8-573f5de882f2

Par Suitu kultūrtelpu:

<https://www.uzdevumi.lv/p/latvijas-vesture/7-klase/kurzemes-un-zemgales-hercogiste-13283/re-397b20b3-9c0b-420f-a454-841b6e94a783>

<https://www.uzdevumi.lv/p/latvijas-vesture/7-klase/kurzemes-un-zemgales-hercogiste-13283/re-c477ff3b-282d-490a-a176-f71f2476db3f>

<https://www.uzdevumi.lv/p/latvijas-vesture/7-klase/kurzemes-un-zemgales-hercogiste-13283/re-c76ccdbb-7225-46f9-953c-4e1d29eac1cb>

<https://www.uzdevumi.lv/p/latvijas-vesture/7-klase/kurzemes-un-zemgales-hercogiste-13283/re-baafcdf7-8bc1-4c87-94f3-947584c1da84>

Par Dainu skapi:

<https://www.uzdevumi.lv/p/latviesu-literatura/10-12-klase/krisjanis-barons-5409/re-bfe781f0-7348-495b-ae4e-4f70faed14b4>

<https://www.uzdevumi.lv/p/latviesu-literatura/10-12-klase/krisjanis-barons-5409/re-031fcb2f-f30d-416f-98ac-8c8dd50e3886>

<https://www.uzdevumi.lv/p/latviesu-literatura/10-12-klase/krisjanis-barons-5409/re-2f106d0f-1539-4084-9cca-f4ca863cf80b>

Par Baltijas ceļu:

<https://www.uzdevumi.lv/p/latvijas-vesture/9-klase/sabiedribas-konsolidacija-un-neatkaribas-atjaunosana-12278/re-3e78822e-88cd-49a9-8839-bb874f9d61e3>

<https://www.uzdevumi.lv/p/latvijas-vesture/9-klase/sabiedribas-konsolidacija-un-neatkaribas-atjaunosana-12278/re-7054818a-15f9-4f9d-b719-c2a2127afc56>

<https://www.uzdevumi.lv/p/latvijas-vesture/9-klase/sabiedribas-konsolidacija-un-neatkaribas-atjaunosana-12278/re-09be47e2-c7f8-416f-8162-b7d97427b414>

Kitija Balcare, UNESCO LNK komunikācijas

Autors: konsultante

<https://www.unesco.lv/lv/jaunums/apkopoti-brivpieejas-materiali-skolam-par-globalo-izglitiba-bioetiku-medijpratibu-un-kulturas-mantojumu>